

Vojna

Zapadno bojišče

V našem zadnjem poročilu o zapadnem bojišču smo izrazili prepričanje, da sili gospodarski položaj Nemce v veliko ter odločilno ofenzivo na kopnem. Do 16. X. na zapadni fronti ni bilo pomembnejših dogodkov, ampak je streljalo le topništvo na obeh straneh in so skušale iz obeh taborov poslane patrolje dognati v utrdbah najslabše točke.

Prvi nemški napad večjega obsega

Prvi napad večjega obsega so pričeli Nemci 16. X. zjutraj na 30 km dolgi fronti med Mozelo in Saaro ob luksemburški meji. Nemci so poslali v napad 8 do 9 divizij pod varstvom velikega števila tankov. Napad je pripravilo številno topništvo, katero je bruhalo ogenj nekaj ur pred sunkom tankov ter pehote.

Na povelje francoskega generalnega štaba so se umaknile francoske predstraže na ozemlju napada v drugo obrambno črto, pred umikom pa so posejale vse področje z minami. Ko so pridrveli prvi nemški oddelki na od Francozov zapuščeno ozemlje, so imeli od min občutne izgube. Prvi večji nemški sunek so zlomili Francozi z minami. Toda naglo je sledil drugi napad Nemcev, ki so hoteli za vsako ceno prodreti do francoskih predstraž. Drugi nemški naval je sprejelo francosko topništvo z zapornim ognjem. Še le tretji nemški napad je rodil ta uspeh, da so se približali nemški oddelki francoskim predstražam. Francosko topništvo je pri tem prvem večjem napadu uničilo mnogo nemških tankov, mnogo pa jih je onesposobilo za borbo.

Opisani pričetek velike nemške ofenzive se je po mnenju Angležev ponesrečil. Nemške izgube znašajo 5000 do 6000 mož. S temi žrtvami so dosegli Nemci samo to, da so Francozi umaknili svoje opazovalne oddelke z nekaterih točk med nemškimi in francoskimi bojnimi četami.

Poplave

Dne 17. X. je nemška ofenziva, ki je imela namen, Francoze povsem potisniti iz nemškega ozemlja, počivala in je povsem zastala radi silovitega deževja, radi katerega so prestopile reke bregove in preplavile na mestih nemško Siegfriedovo obrambno črto.

Nalivi so povzročili izredno naraščanje posebno Mozele ter Rena in njunih pritokov na levi strani in so zašli v nevarnost vsi nemški utrjeni položaji. Te nemške utrdbe se nahajajo ob strugi Rena in če bo voda še nadalje naraščala, bo vso nemško vojaško gibanje v veliki nevarnosti.

Ali si že obnovil naročnino?

„Slov. Gospodar“ stane:

za vse leto 32 din, za pol leta 16 din, za četrt leta 9 din.

Močno je narasla tudi Saara in njeni pritoki. Vsa ravnina ob reki je poplavljen. Če bi bilo vrhovno francosko poveljstvo odlašalo z umikom svojih čet v tej pokra-

Dogodki na morju

O važnih dogodkih na morju smo poročali že v zadnji številki. Napadi nemških bombnikov in podmornic so bili razglašeni v svet s tolikim povdarkom, da sta podala o njih natančno in resnično poročilo v angleškem parlamentu ministrski predsednik Chamberlain in mornariški minister Churchill.

Poročilo ministrskega predsednika

Ministrski predsednik Chamberlain je poročal poslancem 17. X. o drugem napadu nemških bombnikov na angleško brodogradnjo v pristanišču Scapa Flow na Orknejskih otokih čisto na severu Anglije. Ta luka je važno pomorsko oporišče, ki je bilo že med svetovno vojno tako zavarovano napram vsem napadom, da je veljalo za povsem varno.

Na Scapa Flow so izvršili 17. X. ob pol enajstih dopoldne bombni napad 4 nemški bombniki. Dve bombi sta padli blizu vojne ladje »Iron Duke« in sta jo nekoliko poškodovali, vendar človeških žrtev ni bilo. Ladja »Iron Duke« je bila že l. 1930 razorožena, ni imela več topov in so jo uporabljali samo za vaje. Eno izmed letal, ki so izvršila napad, je bilo sestreljeno, eno pa težko poškodovano.

Izjava vojnega ministra

Isti dan kakor ministrski predsednik je pojasnil parlamentu vojni minister že zadnjič v našem poročilu opisano torpediranje velike angleške bojne ladje »Royal Oak«, ki se je zaradi poškodb potopila.

jini, bi bila poplava onemogočila preskrbo prednjih oddelkov z živežem in strelivom.

Ako bo deževje še trajalo, bodo morali Nemci izprazniti tisti del utrdb v Siegfriedovi črti, ki leži najbližje Renu, kar se je letos že dvakrat zgodilo.

»Royal Oak« je bila zasidrana v zavarovani luki Scapa Flow in je povdaril vojni minister, da je treba priznati, da pomeni dejstvo, da je nemška podmornica kljub modernim varnostnim napravam našla vhod v pristanišče, uvaževanja vreden primer nemške spretnosti in smelosti.

Omenjeno ladjo je zadelo zaporedoma več torpedov, ki so jo v najkrajšem času tako poškodovali, da se je nagnila na stran ter se potopila, preden je bila organizirana rešitev posadke, od katere je utonilo 800 častnikov in mož.

Z ozirom na opisano torpediranje mislijo v angleških krogih, da je poslala Nemčija v napad svojo drugo podmorniško skupino. Te vrste podmornic imajo delovno območje 12.000 km, ne bi jim bilo treba obnoviti pogonsko silo.

Dalje je sporočil vojni minister, da je od približno 60 nemških podmornic, ki so bile od začetka vojne pripravljene za napade, ena tretjina že potopljena ali težko poškodovana in da je od največjih oceanskih podmornic uničenih najmanj ena petina.

Na drugi strani je angleška trgovska mornarica, ki šteje 21 milijonov ton, zgubila zaradi torpediranja po nemških podmornicah od začetka vojne do 17. X. 174.000 ton. Tekom šestih tednov vojne pa je dosegla Anglija že ono stopnjo uspešne organizacije proti podmorniški vojni, do katere se je povzpela med svetovno vojno še le v prvih mesecih l. 1918.

Kaj pravijo odgovorni činitelji?

Hitler pisal Stalinu

Nemški kancler Hitler je poslal po svojem gospodarskem svetovalcu Viljemu Kettlerju pismo Stalinu. V pismu je izraženo vprašanje, v kakšnem obsegu more Nemčija računati na rusko pomoč. Pismo naj bi bilo uvod v nemško-rusko posvetovanje, ki so bila napovedana ob priliki obiska nemškega zunanjega ministra Ribbentropa v Moskvi za primer, da bi Anglija ter Francija odbili nemški mirovni predlog. Ta posvetovanje naj bi bila gospodarskega, političnega in vojaškega značaja. Zaradi tega ni izključena možnost novega sestanka nemškega zunanjega ministra z ruskim komisarjem za zunanje zadeve Molotovom v Moskvi ali v Berlinu. V glavnem gre za pomoč, katero bi naj nudila sovjetska Rusija Nemčiji, toda ne v obliki pošiljanja sovjetskega vojaštva, ampak v podpori s strani sovjetskega letalstva in vojne mornarice.

V Berlinu pričakujejo z največjim zanimanjem Stalinov odgovor, ki pa do 23. X. ni dospel v Berlin, kjer so bile krog Hitlerja zbrane vse odločilne osebnosti iz celega rajha.

Angleški ministrski predsednik o izmišljotinah

Medtem ko je čakal kancler Hitler na odgovor iz Moskve, je podal angleški ministrski predsednik Chamberlain v zbornici 18. X. svoje običajno tedensko pojasnilo o najvažnejših vojnih dogodkih. G. Chamberlain je priznal, da so začeli Nemci z vso silo napadati angleško brodogradnjo v njegovih pomorskih oporiščih. Ker niso želi pričakovanih uspehov, pa so začeli raznašati v svet gorostastna poročila o škodi, katero je utrpela zaradi teh napadov angleška mornarica. Nasprotnik je prisiljen, da si uspehe enostavno izmišlja. Angleška vlada je objavila vse izgube na morju v polnem obsegu. Izmišljene iz-

Kandidati za senatorske volitve v Sloveniji

Za senatorske volitve 12. XI. so določeni za kandidate v Sloveniji:

Smodej Franc, bivši senator, Ljubljana—Belgrad,

dr. Schaubach Franc, bivši senator, Maribor,

Brodar Janez, predsednik Kmetске zveze, Hrastje pri Kranju,

Mihelčič Alojzij, bivši poslanec in župan, Celje.

Njihovi namestniki:

Remec Bogumil, gimn. ravnatelj v poklju, Ljubljana,

dr. Adlešič Jure, župan ljubljanski, Ljubljana,

Majeršič Ivan, župan, Tržič,

Hren Ignacij, župan, Vrhnika.

Iz raznih držav

Rusko-turška pogajanja prekinjena in v pretresu turške vlade. Turški zunanji minister Saradzoglu se je mudil tri tedne v Moskvi, da bi zaključil s podpisom pogodbe rusko-turška pogajanja. Pogajanja niso bila zaključena in je turški minister zapustil Moskvo 17. X. ter odpotoval v domovino, kjer proučuje turška vlada vse ruske predloge in zahteve, predno bi se zavezala sovjetom s posebno pogodbo. Angleško časopisje je obvestilo javnost, da so se razgovori med zastopnikom Turčije in sovjeti zavlekli radi tega, ker je turška vlada po pogodbah, ki jih ima z Anglijo in Francijo, sproti obveščala Pariz in London o vsakem ruskem predlogu in vprašanju, ki so se obravnavala v teku moskovskih razgovorov. Poleg tega je morala turška vlada glede onega dela nameravane pogodbe, ki se nanaša na Balkan, vpraševati za svet tudi vlade balkanskih držav. Gotovo je, da ni prevzela doslej Turčija nobenih obveznosti, ki bi ne bile v skladu z odnošaji Turčije do Anglije, Francije in balkanskih držav.

Podpis trostranske angleško-francosko-turške pogodbe. Zgoraj poročamo, da ni prišlo po 3 tedenskih pogajanjih v Moskvi do sklenitve pogodbe med sovjetsko Rusijo in Turčijo. Pač pa je bila 19. X. v turški prestolnici Ankari podpisana trostranska pogodba med Anglijo, Francijo in Turčijo. Na dobo 15 let sklenjena pogodba določa medsebojno pomoč za primer napada na eno izmed podpisnic ter za Romunijo in Grčijo, za kateri jamčita Anglija ter Francija. Pogodba ima še dodatek, kateri določa, da Turčije ne vežejo določbe te zveze v primeru, da bi se morala spričo njihovega izvajanja zaplesti v vojno z Rusijo. Najnovejša trostranska pogodba je največjega pomena, ker jamči nedotakljivost Romunije napram Rusiji. Nova trozveza je pa tudi prekrižala marsikatero računo dvozveze Nemčija-Rusija. Treba namreč vedno z nova povdarjati,

gube, ki jih izmišlja in razširja nemška radio-propaganda, lahko dvignejo nade pri nasprotniku, toda to bo trajalo le kratko časa, ker končno bo le prišla resnica na dan in bo kaznovala laži s tem, da bo povečala nasprotnikovo malodušnost.

Ruska zlata podpora Nemčiji

Istočasno kakor Chamberlain je odgovoril tudi pomočnik angleškega zunanjega ministrstva Buttler na vprašanje, koliko zlata je poslala Rusija v Nemčijo, da gre za 17 in pol tone, kar znaša skoraj dva vagona.

da ima Turčija v rokah dohod iz Sredozemskega morja skozi Dardenele v sovjetsko Črno morje.

Bolgarska vlada odstopila. Angleško-francosko-turška zveza je ustvarila na Balkanu nov položaj, ki je izpodrinil iz tega dela Evrope vpliv Nemčije ter Rusije. Bolgarija je upala, da bo dosegla s pomočjo Nemčije ali Rusije popravilo svojih mej in predvsem dobila od Romunije ob prevratu ji odvzeto Dobrudžo. Po zgoraj omenjeni trozvezi pa se mora Bolgarija približati novi zvezi balkanskih držav, katero snuje Italija in h kateri hoče tudi Madžarska. Pod opisanim vidikom je odstopila 19. X. dr. Kjoseivačova vlada. Novo vlado pa bo sestavil zopet Kjoseivačov pred rednim zasedanjem sobranja ali parlamenta, katerega bo otvoril kralj s prestolno besedo 28. X.

Preselitev južnotirolskih Nemcev se bo začela izvajati. Naš list je že parkrat pojasnjeval, da hoče Hitler vse nemške manjšine, katere so razkropljene po evropskih državah, videti združene z Veliko Nemčijo. Nemško-poljska vojna in zveza Nemčije s sovjetsko Rusijo sta preselitev nemških manjšin pospešili. Nemci iz baltških držav se že selijo v Nemčijo, odkoder bodo naseljeni po Poljskem. — Mnogo pred izbruhom sedanje vojne se je govorilo in pisalo o preselitvi južnotirolskih Nemcev, ki spadajo od prevrata pod Italijo v Nemčijo. Dne 21. X. je bila v Rimu podpisana preselitvena pogodba, katera določa, da je preselitev za vse nemške državljane, ki prebivajo na južnem Tirolskem, obvezna, in mora biti končana v 6 mesecih. Preselitev južnotirolskih Nemcev, ki pa so italijanski državljani, ni obvezna, ampak prostovoljna. Ti Nemci se morajo do 31. XII. t. l. izjaviti ali hočejo ostati v Italiji, ali če se hočejo preseliti, če hočejo obdržati italijansko državljanstvo, ali sprejeti nemškega. Ako se bodo odločili za nemško državljanstvo, morajo iz Italije do 31. XII. 1942.

Posvetovanja poglavarjev severnih držav. V Stockholmu na Švedskem so se zbrali 18. X. vladarji Norveške, Švedske, Danske in predsednik Finske s svojimi zunanjimi ministri, da razmotrivajo o povsem novem položaju v Evropi, ki ogroža tudi severne države. Posvetovanja so bila otvorjena s svečano službo božjo, kateri so prisostvovali vsi štirje državni poglavarji, člani švedske kraljevske rodbine in člani vlade. Protestantovski nadškof je imel nagovor in prosil Boga, naj blagoslovi važna posvetovanja. Nato so vsi pričujoči molili za mir. Konferenca je bila 19. X. zaključena in so nato zbrani vla-

Pazite dobro

Kadar kupujete Aspirin, dali so tablete in zavoj označene z »Bayerovim križem. Brez te zaščitne znamke ni Aspirina.

ASPIRIN

TABLETE

Oglas reg. pod 5. brojem 32608 od 8. XI. 1938.

darji govorili po radiu in povdarili važnost stroge nepristranosti severnih držav in njihovo medsebojno povezanost. Severne države bodo tudi za bodoče podprle vsak korak, ki bo stremel po obnovitvi miru.

Usoda in bivališča bivših poljskih državnikov. Kakor znano, so se zatekli voditelji poljske države po zlomu v Romunijo, kjer so še danes. Po poročilu iz rumunske prestolnice Bukarešte se je preselil bivši predsednik poljske republike Moscicki iz Bikaza v Krajevo. Maršal Rydz-Smigly, ki je doslej prebival v Krajevu, se je nastanil v Dragoslavelih, mali vasi v Visokih Karpatih. Bivši zunanji minister polkovnik Beck leži težko bolan na pljučih v Kronstadtu. Ostali člani bivše poljske vlade prebivajo že od začetka oktobra v kopališču Mehadija.

Madrid zopet prestolnica Španske. Radi državljanske vojne si je izbrala vlada generala Franca mesto Burgos za svoj sedež, ker je ostal Madrid do zloma eno glavnih oporišč rdečih. Po popolni zmagi nacionalistov je bil Madrid radi neprestanih in nad dvehletnih zračnih napadov v tako razrušenem stanju, da so ga morali vsaj nekoliko popraviti, preden so ga lahko zopet proglasili za prestolnico od komunistov osvobodjene Španije. Dne 21. X. se je sestala v Madridu Francova vlada. To je bila prva seja vlade v Madridu po juliju 1936, ko je izbruhnila na Špansko grozna državljanska vojna.

Obnovitev sovražnosti med Rusi in Japonci. Z mogočno trombo je bilo oznanjeno svetu, da je bila sklenjena 18. avgusta v Moskvi ustavitev sovražnosti med Rusi in Japonci na mandžurski meji. To moskovsko premirje je poteklo 8. X. Dne 12. X. so zopet izbruhnile med obema veselilama sovražnosti blizu jezera Puino in na meji Mandžurije, ki spada pod japonsko pokroviteljstvo. Omenjeno rusko-japonsko premirje bi naj bila podlaga za sklenitev širšega sporazuma. Tudi v Berlinu so premirje predstavljali kot posledico nemško-ruskega zbližanja. Rekli so celo, da je v bodoče Rusija prosta na vzhodu in da bo posvetila sedaj vso pozornost Evropi, in sicer na strani Nemčije. To prorokovanje pa se ni uresničilo.